

TEKST OG FOTO:
Torgrim Gotland
Bakke

reportasje

Møt hjemmetjenestens nyeste vaskehjelp – Mr X!

Hjemmetjenesten i Averøy kommune har fått en robot med på laget. Men for denne gjengen er ikke slik teknologi noe nytt eller skummelt.

I lokalene til hjemmetjenesten i Averøy kommune har det dukket opp et nytt tilskudd i 2022. Å kalle det en ny kollega er nok å drømme litt vel langt, selv om den har fått navnet «Mr X». Men håpet er at Mr X skal bli en verdifull del av hjemmetjenesten i framtiden.

Decon X, som det ordentlige navnet er, er en robot som brukes for å desinfisere rom og dermed være med på å forebygge smitte i hjemmetjenesten. Ved hjelp av hydrogenperoksid desinfiserer den alt i aktuelle rom og fjerner minst 99,99% av mikroorganismene (virus, bakterier og sporer).

Et kjørkomment tilskudd for avdeling hvor nettopp desinfisering og smittevern har krevd mye tid og ressurser under pandemien.

– Vi ble kontaktet av firmaet som produserer roboten. Under pandemien har det vært stort fokus på renhold og sprøytning og vi har brukt mye mer tid på renhold enn før. Det er jo alfa- og omega med hyppig renhold for å bekjempe smitte, men ressurser og personer er ikke det vi har mest av. Så når dette tilbudet kom så syntes vi det var veldig spennende, forteller Hege Stemland, fagleder for hjemmetjenesten i Averøy kommune.

I første omgang er roboten på utlån til 1. april for å se om den har ønsket effekt og om den passer hjemmetjenestens behov. Og den har vært operativ og i bruk i hjemmetjenesten de siste tre ukene.

– Det er veldig spennende og se om den er så effektiv som det sies. Om den kan ta seg av slike oppgaver kan de ha mye å si for både økonomi og måten vi bruker personell på, sier Gun-Towe Andersson, enhetsleder for hjemmetjenesten i Averøy kommune.

Sparer tid og personell

For om den funker så godt som avvertet, frigir det mye tid for ansatte som nå må ta seg av den type desinfisering av rom.

– Vi pleier å smittevaske rom når det byttes bruker/pasient. Da vaskes gulv, tak, vegger og aller overflater i rommet. Gardiner må vaskes og det samme må møbler. Og som regel så må enten en sykepleier eller helsefagarbeider ta seg av det fordi det må bli raskt klart. Det bruker de kanskje en arbeidsdag på. Men med denne kan vi bare gjøre vanlig renhold og så sette inn roboten i rommet og sette den på rett program. Og for full desinfisering så tar det tre timer. Så det tar mindre tid samtidig som det frigjør personell til å gjøre andre oppgaver, sier Stemland om

fordelene med den nye roboten. Så langt er erfaringene veldig gode, men de har planer om å undersøke effektiviteten til roboten nærmere snart.

– Vi kommer nok til å gjennomføre en test for å se hvor effektiv den desinfiserer, men vi har veldig troen på at den er så effektiv som den skal være, sier Tommy Sørensen. Det er han som hovedsakelig opererer roboten for hjemmetjenesten.

Og den kan også brukes til tilsvarende oppgaver på andre rom som ofte må vaskes og sprites.

– Hos fysioterapeuten er det tredemølle, romaskin, forskjellige baller og ribbevegg. Der er folk aktive, tar på mye forskjellig og svetter. Så det er et rom hvor desinfisering er viktig og må gjøres ofte. Det samme er det når vi får tilbake utstyr fra brukere. Med denne kan vi bare sette den inn i samme rom og la den gjøre jobben for oss, sier Stemland.

- Vi får ikke mer ressurser

En løsning som dette kan ha stor verdi for hjemmetjenesten. For selv om det nå er et større behov enn før for den type desinfisering for å forebygge smitte grunnet pandemien, er det langt ifra slik at behovet forsvinner etter pandemien.

– Det vil fremdeles være behov grunnet andre virus. Sånn som norovirus, influensavirus, ESKL og multiresistente bakterier som MRSA. Så behovet er der uansett, understreker Stemland.

Så behovet er der i framtiden er en garanti. Dessverre er det nærmest også en garanti at helse- og omsorgstjenestene ikke vil ha nok folk til å løse alle disse oppgavene på egen hånd.

Fremtiden er slik at vi får ikke mer ressurser. Vi må bruke de ressursene vi har og heller finne andre måter å løse oppgaver som dette for å frigjøre personale til andre ting. Så jeg har troen på dette, sier enhetsleder Andersson om den nye «vaskehjelpen».

– Hvis den for eksempel kan frigjøre to personer fra oppgaver som dette og over til andre viktige jobber, har vi gjort et varp. Vi kan la maskinene løse det de kan så kan hendene brukes der de trengs mest, sier Stemland om bruken av teknologi for å løse utfordringer som dette.

Kostnadseffektivt

Som sagt er roboten nå først på utlån, men Andersson tror ikke det skal være noe stort problem å få et ja fra de litt høyere opp i systemet dersom de finner ut at «Mr X» bør bli en permanent del av hjemmetjenesten.

– De vet om dette og de holdes underrettet. Så jeg tror ikke det vil bli noen utfordringer med tanke på det, sier hun.

– I forhold til hvor mye arbeid den sparer oss for, er utgiften en liten brøddel av det. Så det er absolutt kostnadseffektivt, legger fagleder Stemland til.

NY KOLLEGA: Fagleder Hege Stemland, enhetsleder Gun-Towe Andersson og hjelpemiddeltekniker Tommy Sørensen ved hjemmetjenesten i Averøy kommune er strålende fornøyd med å ha fått inn roboten Decon X. I første omgang er roboten, som desinfiserer rom på egenhånd, på utlån hos avdelingen. FOTO: TORGRIM GOTLAND BAKKE

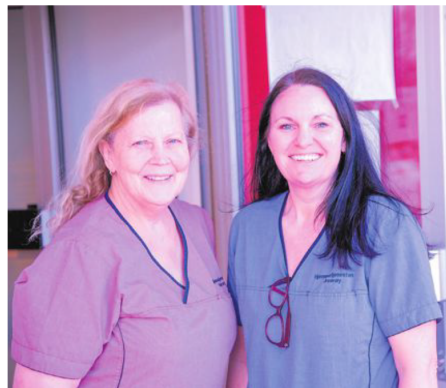
OPERATØR: Hjelpemiddeltekniker Tommy Sørensen er en som primært opererer roboten Decon X. – Den må vite hvor stort rommet den skal desinfisere et, men vi har lagt inn kubikkmetre på alle rommene i maskinen nå. Så det er bare å finne rett rom, tette alle luftinntak for bruk og sette den på. Det tar fem minutter, forteller han om roboten. FOTO: TORGRIM GOTLAND BAKKE

TEKNOLOGI: Et elektronisk nøkkelskap er ett av mange eksempler på bruk av teknologi ved hjemmetjenesten i Averøy kommune som fjerner tidsstyver i hverdagen. FOTO: TORGRIM GOTLAND BAKKE

VIKTIG ROLLE: Teknologi spiller allerede en stor rolle i hverdagen i hjemmetjenesten i Averøy kommune. Nå finnes alt av arbeidslistene og papirer tilgjengelig på mobiltelefonen. Mobilen blir også brukt for å løse opp dører hos brukere da de skal på hjemmebesøk. Her viser Hege Stemland og Tommy Sørensen hvordan det fungerer. Brukerprofilen som vises på mobiltelefonen er fiktiv. FOTO: TORGRIM GOTLAND BAKKE

POSITIVE: Både enhetsleder Gun-Towe Andersson og fagleder Hege Stemland ved hjemmetjenesten i Averøy kommune er svært positive til å satse mer på bruk av teknologi i arbeidet. – Dette er virkelig en digital og framtidigrettet gjeng, slår faglederen fast om hjemmetjenesten. FOTO: TORGRIM GOTLAND BAKKE

ROBOTER: Hjemmetjenesten bruker flere roboter fra før, som disse medisindispenser som brukes av brukere kan ha hjemme. I dag er det over 20 brukere i kommunen som har en slik dispenser hjemme. FOTO: TORGRIM GOTLAND BAKKE

Men slike løsninger er ikke noe nytt, verken for hjemmetjenesten eller kommunen. For som de tre slår fast: Averøy kommune, og spesielt hjemmetjenesten, er veldig framfremstrettet når det gjelder teknologi.

– Dette er virkelig en digital og framfremstrettet gjeng, slår faglederen fast.

– Vi er helt nøkkelfri. Vi bruker nøkkelskap på jobb og vi låser opp hjemme hos brukere med telefonen. Vi er og papirfrie og alle arbeidslistene ligger tilgjengelig på telefonen, fortsetter hun. De har og et elektronisk nøkkelskap for bilnøkkelene til hjemmetjenesten. Der må man låse seg inn med sitt nøkkelskap for man henter ut nøkkel. Og på hver nøkkel er et datachip som registrerer hvem som brukte nøkkelens sist. Så om en nøkkel skulle være på avveie, kan

man se i databasen hvem som hentet den ut sist og ta kontakt med den direkte i stedet for å måtte starte en leteaksjon etter de savnede nøklene. Det var noe man før brukte mye tid på som nå er borte grunnet nye teknologiske løsninger.

– Alle tidstyver fjernes suksessivt med teknologi slik at vi nå har mye bedre oversikt, sier Stemland.

– **Må få med deg folk** Og en stor del av æren for denne utviklingen skal kommunen som helhet også ha. For der satses det generelt på velferdsteknologi og opplæring av ansatte. Blant annet skal kurset Velferdsteknologiens ABC arrangeres i april og rundt 80 ansatte i pleie- og omsorg skal delta på det opplærings tilbudet. Det har vært en lang vei med de

ansatte, men mange ser at det nytter med teknologiske løsninger og de vil ha mer informasjon, sier enhetsleder Andersson. Og hun understreker at om man ikke har med de ansatte på laget, så nytter det ikke å bare innføre alle denne teknologien.

– Du må få med deg folk og. Vi er veldig glad i det her, men om personalet ikke vet hvordan det skal brukes riktig så kommer man ingen vei.

Og det har hun sett nok av eksempler på rundt om i Norge. Hun har kontaktet flere kommuner for å høre om erfaringer med ulike teknologier som kommunen har investert i, og ofte har svaret vært at det ikke brukes. At de har lyktes med å være fram på med slike løsninger i hjemmetjenesten i Averøy kommune skyldes interesse, mener Stemland. – Det har mye å si. Jeg og ergoterapeu-

ten vår har tatt videreutdanning i velferdsteknologi, Tommy er veldig interessert i all slags teknologi og Gun-Towe er interessert i at vi skal bruke mest mulig teknologi i tjenesten. – Og da kan vi ringe for å høre om alt er bra og hvorfor de ikke har tatt med seg disse, sier Stemland.

Gir mer frihet

Det viktigste av alt er at bruken av teknologi til sist ender med at det går positivt ut over brukerne. Både i at det kan frigge tid for de ansatte, men også at det kommer løsninger som brukerne selv har direkte nytta av. Blant annet har flere brukere i kommunen nå fått medisindispenser hjemme. I stedet for hjemmetjenesten i Averøy kommune skyldes interesse, mener Stemland. – Det har mye å si. Jeg og ergoterapeu-

bruker medisinene når de skal ha dem. Og dersom medisinene ikke blir tatt, sender roboten beskjed tilbake til hjemmetjenesten.

– Og da kan vi ringe for å høre om alt er bra og hvorfor de ikke har tatt med seg disse, sier Stemland.

Alle tidstyver fjernes suksessivt med teknologi slik at vi nå har mye bedre oversikt.

HEGE STEMLAND, Fagleder, hjemmetjenesten

kartlegging i forkant for å sikre at brukeren har nok ressurser til å ha nytte av en slik løsning. Og de som ikke ønsker en slik løsning, får de besøk av hjemmesykepleier som før.

Skepsis

Og selv om en slik løsning er positiv på mange måter, er det også noen som heller vil se den negative siden av at det daglige besøket hjemme hos brukerne forsvinner med slike løsninger. Og den skepsisen finnes også hos de som jobber med dette.

– Det er nok ikke alle som jobber ute i tjenesten vår som deler vår glede for teknologi. Noen er mer skeptiske og holder på at vi må være der med de varme hendene. Vi må ta i brukeren og være til stede. At vi kan ikke kutte ut besøk med en robot. Men det handler

ikke om at de varme hendene skal bort, men det blir færre av dem. Da er det viktig at de brukes der det er mest behov, sier de tre.

Og Stemland framhever også at selv om det blir færre besøk med en slik løsning, så er det også andre fordeler.

– Før rakk man knapt være der i fem minutter og gi medisiner før man måtte haste videre til neste bruker som ventet på sine medisiner. Med disse medisindispenser så må det fylles på medisiner hver 14. dag. Og når man kommer til brukeren for å gjøre så bruker man kanskje en halvtime. Da har man mer tid til å ta en ordentlig prat å høre hvordan det går på ordentlig, påpeker hun.

– Det er selvsagt om det er slik løsning ikke er for alle hjemmetjenestens brukere, mener faglederen også at det er viktig å få enkelte personer som i utgangspunkt-

et er skeptiske til å gi slike løsninger et forsøk. Og flere har blitt «konvertert».

– Den aller første medisindispenseren vi ga ut til en bruker var det en mann i 80-årene som fikk. Han var så glad i å gå tur og gikk tre turer hver dag for å holde seg i form. Han var veldig skeptisk til å få en slik dispenser, og datteren hans var også veldig skeptisk. Men etter en uke så var han så strålende fornøyd med at han hadde fått det, for nå slapp han å vente på at hjemmesykepleier skulle komme med medisiner. Nå kunne han gå tur når han ville. Og også datteren var kjempefornøyd for nå hadde faren fått litt av friheten tilbake. Så behovet for å styre sitt eget liv blir ikke borte bare fordi man blir gammel. Det er til stede da også. Og denne teknologien gir dem den friheten til å gjøre hva de vil, når de vil, sier hun.